Adaus la numĕrul 258 al „Dreptăţii“.

FOAIA DE DUMINECĂ

A ḌIARULUI „DREPTATEA“.

Nrul 48. Timişoara, in 26 Noemvre (8 Decemvre) 1894. Anul I.

Intêmplările de preste sĕptĕmână.

Timişoara, in 7 Decemvre 1894.

(Adunarea naţională din Sibiiu. Dieta din Pesta. Foile străine. Procese de presă. Noul metropolit al Blaşului. Mai nou din Rusia.) Resunetul adunării alegătorilor români ţinută in Sibiiu in 28 Noemvre n. a. c. acum îşi află resunet in ţară şi in lumea mare. Cu prilegiul acestei adunări poporul a arĕtat cum este el de una şi de tare in luptă şi a dovedit că el simte şi se insufleţeşte totdeuna când oamenii sĕi îl chiamă la adunare şi la sfat, la jertfe şi la luptă pentru drepturile sale naţionale româneşti.

Stăpânirea şi foile străine duşmane deşteptării şi inaintării naţionale a poporului român ḍiceau şi bucinau, că numai domnii, preoţii, fişcalii şi alţi vr'o doi-trei cărturari români fac larmă şi rescoboală, dară nu poporul. Străinii svoneau că poporul nu ascultă de oamenii sĕi de carte, că poporul e liniştit şi nici nu vré se ştie de nimic pentru că poporul ar fi mulţumit cu soartea sa şi inoată in fericire sub stăpânirea de aḍi.

Dară poporul i-a făcut de minciună pe aceşti proroci mincinoşi, pe aceşti clevetitori ai neamului românesc şi poporul a ascultat de bărbaţii sĕi şi a mers cu miile din apropiere şi din depărtare la acea adunare naţională.

Poporul adunat la Sibiiu a spus şi de astadată cu glas tare, că nu este indestulit cu soartea sa sub stăpânirea de acum, că ţine până la moarte la limba şi la naţiunea sa românească şi că nu-şi va da pace până când nu va dobândi drepturile sale naţionale. In această luptă a sa poporul român nu se spărie nici de jertfe, şi nu se ingrozeşte nici de prigoniri şi de prinsori. Dreptatea trebue se invingă şi numele luptătorilor va fi binecuvêntat din neam in neam.

Această fire şi această voinţă a poporului deşteptat şi plin de incredere este fără părechiă in lume, vrednică de toată lauda şi recunoştinţa. Şi putem avé nădejde bună, că şi in viitoriu poporul va fi tot mai insufleţit şi tot mai ascultătoriu şi se va şi mişca tot mai tare când va fi chemat de fruntaşii sĕi se-şi spună in faţa lumii intregi durerile şi poverile sale, dorinţa şi voinţa inimei sale.

Această purtare vrednică şi cinstită a poporului insĕ a făcut sânge rĕu in pătimaşii de la Pesta. In orbia lor ei au inceput şi de astădată se-şi bată joc de adunarea Românilor. Ba, unii au mers aşa de departe in cât au indresnit se ceară in foi ca se fie toţi pedepsiţi câţi au fost la acea adunare românească de protestare, eară deputatul kossuthist Pázmándy scrişnind din dinţi a intrebat in dietă pe ministrul de interne, că cum a cutezat se lase sĕ se ţină acea adunare şi de ce n'a oprit'o.

Românul adecă se nu mai aibe dreptul nici a sufla româneşte, dară cătane se dee, darea se o plătească şi toate poverile ţĕrii se le poarte româneşte, adecă tot datorinţe numai, fără drepturi naţionale. Aceasta-i apoi libertate, constituţiune şi dreptate ungurească!

Insuş ministrul de interne s'a lăudat in dietă, că intre Români nici când n'a fost aşa in linişte ca acum. Dară curênd şi amar s'a desamăgit. Că-ci chiar şi deputatul Şerban de la Făgăraş a spus in dietă că ministrul aruncă numai năsip in ochii lumii, fiind că Românii n'au făcut revoluţiă incă, dară sunt necăgiţi şi amăriţi din adêncul sufletului. Şi ca dovadă la aceasta numai de cât a şi urmat strigătul poporului in adunarea de la Sibiiu.

Foile din lumea mare insĕ vorbesc cu mult mai curat de la inimă şi vĕd cu ochi cu mult mai limpeḍi. Acele foi spun insĕmnătatea adunării Românilor, cred şi recunosc durerile poporului, apĕră pe Români şi se miră numai de marea lor răbdare in faţa nenumeratelor nedreptăţi şi prigoniri. Foile străine insĕ mai spun pe faţă şi acea, că din Români nici când nu vor fi Maghiari pe acest pământ, chiar şi dacă Românii n'ar avea in spatele lor atâtea milioane de fraţi liberi şi tari organisaţi in stat constituţional cu instituţiuni culturale şi cu respectabilă armată naţională.

O altă dovadă că Românii nu sunt indestuliţi, pentru că stăpânitorii inşişi nu-le dau pace şi nu-i lasă in linişte, sunt procesele de presă cele mai nouĕ. Şi se pare că prigonirea Românilor prin procese de presă nu vor avé sfêrşit.

Despre procesele de presă ale „Dreptăţii“ şi „Foaiei de Duminecă“ avem ştirea, că pertractarea acelor procese s'a statorit din partea presidentului tribunalului sĕ se ţină in ḍiua de 28 **Decemvre nou** 1894 la 9 oare a. m. inaintea curţii cu juraţi din Timişoara, in sala tribunalului criminal (Balázstér, lângă poarta ardeleană a cetăţii, nru 45, etagiul I.) Acusatului, Domnului redactor respunḍĕtoriu Dr. Valeriu Branisce îi s'a imanuat deja respectiva citaţiune.

Alt proces politic se porneşte in Sibiiu contra Domnişoarelor române din Sibiiu. Despre acest proces cetim in „Tribuna“ următoarele:

Pe ḍiua de 12 Decemvre n. sunt citate la judecătoria cercuală din Sibiiu mai multe domnişoare române, acusate fiind de „călcare a ordinei publice“. — Vineri, in 30 Noemvre n., domnişoarele au ţinut o consfătuire. Au hotărît, ca in ḍiua susamintită sĕ se presente chiar şi acelea, cari nu sunt citate, la judecătorie, insoţind pe domnişoara Eugenia Simonescu, una din domnişorrele ameninţate, că va fi dusă cu gendari, dacă nu se presentă de bună-voie. — Se ştie, că crima, ce i-se impută, e purtarea unei cocarde tricolore cu inscripţia „Totul pentru naţiune!“

Procesul de presă contra foii radicale naţionale sêrbeşti „Zastava“ din Neuplanta, despre care am amintit in numĕrul trecut al acestei foi, pentru că a spriginit apriga luptă naţională a Românilor, nu s'a ţinut in 3 Decemvre in Seghedin, ci s'a amênat, pentru că atunci a fost sĕrbătoarea gr. orientală a „Intrării in biserică“ — şi nu in prinsoare.

Dară la sfêrşit se mai pomenim şi douĕ intêmplări mai imbucurătoare şi mai mângăietoare.

Una este numirea Episcopului de la Lugoş a Ilustrităţii Sale Dr Victor Mihalyi de Archiepiscop şi Metropolit român unit in Blaşiu.

Despre această intêmplare, intimpinată cu plăcere şi cu insufleţire din partea românimei intregi, raportăm aḍi mai pe larg la alt loc al acestei foi.

Altă ştire imbucurătoare este din lumea mare, anume din Rusia. Noul ţar al marei impĕrăţii ruseşti Nicolae II s'a căsĕtorit. Cununia s'a intêmplat cu mare pompă şi strălucire.

Noul Impĕrat rusesc numai de cât la inceput a făgăduit, că va cârmui ţara cu mai multă libertate, ii va da drepturi şi libertăţi constituţionale, va iubi şi va scuti deopotrivă toate popoarele ţĕrii sale fie de ori ce limbă sau religiune, va uşora soartea poporului supt şi stors şi va şterge multe lacrimi şi va inveseli multe inimi intristate dând pardon şi graţiă sutelor de alungaţi in alte ţĕri şi intemniţaţi in Sibiria şi in Asia pentru cugetările lor liberale şi părerile lor politice. Va veni dară timpul ca nici in Rusia se nu mai fie multe procese politice şi prinsonieri politici. Aceasta se adevereşte şi prin următoarele:

După cum anunţă o telegramă privată din Londra, mai multe ḍiare comunică ştirea, că ţarul Nicolae II şi-a esprimat intenţiunea de a convoca o adunare representativă pentru pregătirea constituţiunei.

Metropolitul Blaşului.

Biserica română greco-catolică din ţara noastră eară îşi are capul ei legiuit; Archiepiscopia şi Metropolia de la Blaşiu, după o văduvia de preste doi ani de ḑile de la moartea neuitatului Dr Ioan Vancea incoace, eară are in fruntea sa un cârmaciu vrednic in adevĕratul inţeles al cuvêntului.

Majestatea Sa, monarchul nostru, a numit in 9 Noemvre 1894 de Archiepiscop şi Metropolit de Alba-Iulia şi Făgăraş cu residenţa in Blaşiu (Ardeal) pe Episcopul Lugoşului **Dr Victor Mihalyi** de Apşa, care a intrunit dintre toţi trei candidaţii sinodului electoral din Blaşiu cele mai multe voturi.

Prin această numire s'a intărit din nou şi sĕrbătoreşte dreptul bisericei române greco-catolice şi s'a implinit dorinţa şi voinţa credincioşilor acelei biserici.

Noul cap al provinciei metropolitane române unite este un bărbat intreg, un prelat distins, un român nepĕtat. Trecutul sĕu de douĕḑeci de ani ca cap al diecesei unite a Lugoşului, petrecut intre feliurite impregiurări grele, este dovada cea mai neresturnată, că Dr Victor Mihalyi va fi şi ca Archiepiscop şi Metropolit in Blaşiu tot acelaş cap şi conducătoriu luminat şi inţelept al bisericei sale, tot acelaş fiu neclătinat al naţiunii sale, ca cum a fost şi la Lugoş.

Aceste impregiurări indreptăţesc cu temeiu Românimea toată a se bucura şi a fi cu cele mai bune speranţe la numirea noului Metropolit al Blaşului tocmai acum când timpurile sunt de o potrivă grele şi ameninţătoare pentru poporul român cât şi pentru bisericile sale şi pentru aşeḑĕmintele culturale-naţionale ale naţiunii intregi.

Numai de cât după luarea ştirei in Lugoş toate corporaţiunile şi căpeteniile bisericeşti, civile şi militare s'au presentat in residenţa nou numitului metropolit şi şi-au făcut reverenţa; eară Marţi in 4 Decemvre seara la 5 oare românimea din Lugoş şi giur au făcut iubitului prelat cu un grandios conduct de torţe şi cu vorbiri insufleţite o manifestaţiune naţională de care de mult n'a vĕḑut Lugoşul.

Salutând şi noi din inimă şi cu incredere pe nou numitul Archiepiscop şi Metropolit al Blaşului, dăm de astădată pe scurt următoarele date biografice din trecutul Ilustrului prelat român:

Victor Mihalyi s'a născut in 19 Maiu 1841 in comuna Iood, comitatul Maramureş, dintr'o veche familiă nobilitară. Intre tradiţiunile acelei familii era şi acea, ca un membru al familiei se fie preot. Tatăl sĕu Gavrilă Mihalyi a fost vicecomitele acelui comitat, eară in 1849 a fost numit de comite suprem al aceluiaş comitat, pentru care sluşbă tribunalul martial l'a osêndit la temniţă de cetate şi la perderea averii. Mama sa, Iulia Man, a fost o rară femeiă evlavioasă; şi la creşterea copiilor ei a fost pĕtrunsă şi condusă numai de principii şi temeiuri religioase.

Şcolile medii Victor Mihalyi le-a absolvat in Caşovia, teologia in Roma, unde in anul 1863 l'au promovat de doctor in teologiă, eară in 8 Noemvre 1863 l'au hirotonit intru presbiter. Ca preot tinĕr rentors in diecesa sa V. Mihalyi a fost numit rector de studii la seminariul teologic din Gherla şi totodată a propus ca profesor istoria bisericească şi dreptul canonic. In anul 1869 a inaintat de secretariu al Metropolitului din Blaşiu, apoi de asesor consistarial şi judecătoriu in causele matrimoniali. In acelaş an Mihalyi a insocit pe Metropolitul Vancea la conciliul vaticanului de la Roma. In 1873 a fost numit protopresbiter şi in anul 1874, de abia in etate de 30 ani, a fost numit de episcop in Lugoş in locul repausatului episcop Dobra. Papa de la Roma incă l'a distins numindul prelat al casei ponteficiale şi conte roman. După o activitate neobosită şi salutară de 20 de ani ca episcop in Lugoş sinodul din Blaşiu l'a ales şi monarchul l'a numit in 9 Noemvre 1894 de Archiepiscop şi Metropolit in Blaşiu.

Din ţara lui Şomogyi.

La ştirea din preţuita noastră „Foaiă de Duminecă“ iertaţi se vĕ scriu eu aceste mai deamĕruntul:

Joi in 22 l. c. st. n. s'a ţinut in Ciacova alegerea alor 2 representanţi comitatensi.

Românii din cele 4 comune (Ciacova, Ghilad, Petroman şi Obad) s'au presentat şi de astădată ca totdeuna in numĕr frumos, avêndu-şi candidaţii lor. Eram mai mult ca siguri, că vom reeşi, vĕḑênd, că la alegere s'au presentat aproape numai Români cu escepţiunea câtorva Nemţi din Ciacova. Şi ce se veḑi? Românii cu candidaţii lor cad.

La oarele 9 s'a inceput alegerea. Jandarii, ca la toate alegerile din cercul lui Şomogyi n'au lipsit. Bărbaţii de incredere i-au denumit cei de la putere (preşedintele in conţelegere cu fibirĕul) şi nu s'au dat voie alegĕtorilor se-şi aleagă ei doi bărbaţi de incredere, după cum scris este in lege. Timpul de incepere al alegerii nu s'a anunţat. Alegĕtoriul până a ajuns se-şi dea votul, a trebuit se treacă prin fabrica sau teascul lui Şomogyi, unde funcţionau ca calfe notariul din Petroman şi cel din Ghilad. In această fabrică li s'au smuls alegĕtorilor şedulele şi li s'au impus altele. Eşau cu ridicata alegĕtorii plângêndu-se, că li s'au rupt şedulele din partea neaoşului de fibirĕu şi că i-a forţat se voteze cu alte şedule. Ba, a mers lucrul aşa de departe, in cât unui alegĕtor român nu i-s'a dat loc se voteze, fiind că după ce i-s'a rupt şedula şi i-s'a dat alta din partea fibirĕului, nu a voit se-şi dea votul pentru cei din şedula fibirĕului. Am intrat trei inşi, alegĕtori, cu cel atăcat in dreptul sĕu in sala de votare ca sĕ protestăm contra ilegalităţii comise, dar am fost indrumaţi afară, dând fibirĕul jandarilor straşnică poruncă se ne scoată afară din curtea casei comunale. Trebue insĕ se amintesc la acest loc, că cei doi jandari postaţi la uşa salei de fabricaţiune, s'au purtat cu mult mai cinstit, de cum am aşteptat noi in urma straşnicei porunci primite. Se vede, că şi jandarii au observat, că ni-se face nedreptate.

Judece acum lumea, că pe lângă o astfel de procedură, cu un fibirĕu, carele nu se genează a rupe şedulele alegĕtorilor, impunêndu-le altele, cu nişte păliturі de bărbaţi de incredere denumiţi de ei, cari se fac a nu vedé ilegalităţile, ce se comit, — resultatul putut-a fi altul?

Nu-i vorbă pentru jupânul Şomogyi e asta merit patriotic. El işi face merite şi in sus şi in jos. In sus la superiorii sĕi prin astfel de alegeri, iar in jos prin numĕrul cel mare de pedepse, ce le aplică asupra bietului popor. Şi-a luat de pildă pe fostul sĕu şef de odinioară din Biserica-albă, carele neavênd alte mijloace la indemână pentru de a putĕ câştiga pe oameni pentru sine la alegerea de deputat dietal, s'a năpustit cu pedepse asupra bietului popor, ca aşa ingro-

---

FOIŞOARA.

Poesii poporale din Ciacova.

(Bănat).

Trandafir mândru inflorit
Frumoasă fată am iubit,
Am iubit-o vr'o doi ani
Şi nu ne-au ştiut duşmani,
Ear acum de astă-vară
Duşmanii ne inzeflară;
Şi de când ne-am inzeflat
Şi mândruţa m'o lăsat,
Nu ştiu ce drac or vorbit
Către mândra or minţit
Vĕd că mândra m'o urît.
Auḑi mândră ori n'auḑi
Ori n'ai gură se rĕspunḑi,
Şi se-mi spuni adevĕrat
Pentru ce drac m'ai lăsat?
De ce te-ai mâniat pe mine
Că n'am vorbit rĕu de tine?
— Taci câne nu mĕ 'ntreba
Pleacă dinaintea mea,
Că tu eşti un blăstĕmat
Odată m'ai sărutat
Şi a eşit veste in sat;
Ai vestit la morţi la vii
Că-mi pute gura ciocăi,
Dar tu nu te uiţi la tine
Că ţi gura ca la câne!?

*

Tot a ḑis mândruţa mea
La earnă de voiu şedea
Se mĕ mai duc pe la ea;
Dacă lucrul am gătat
Mĕ dusei şi eu prin sat,
Mergênd singur pe cărare
Pe lângă casa mândrii mele,
Mândruţa 'n poartă şedea
Cu doi juni se sfătuia,
Şi eu p'ângă ei trecui
„Bună ḑiua“ le dădui,
Nici unu nu mulţămiau
Ci spatele intorceau,
Şi mergênd eu mai nainte
Îmi venì mie in minte,
Cei doi sunt duşmanii mei
Şi buni voitori ai ei.

*

Auḑii o veste asară
Că mândruţa vré se moară.
Auḑi mândră, mândra mea:
Se-ţi ajute Preacesta,
Atuncia se-ţi fie bine
Când mi săruta pe mine,
Scoală mândro mĕ sărută
Că Dumneḑeu îţi ajută.

*

Spusu-mi-a mueri bĕtrâne
Că se mĕ feresc de câne
Şi de fete ca şi tine.

*

Auḑit'am din bĕtrâni
Se nu ţin mândre 'n vecini,
Că trecênd gardul de spini
M'oi 'nţĕpi chiar in călcâui,
Piciorul se va umfla
Şi in joc nu pot juca,
Şi tare m'oi supĕra
Pe vecina oi blăstĕma.

Ion Roşiu al lui Marcu.

zindu-l se-i dea votul numai ca sĕ se scape de el. Fie insĕ sigur jupânul Şomogyi, că pe această cale nu-şi ajunge scopul, căci Românii vor căuta se-i mulţămească pe altă cale...

Nu e deci mirare, dacă fibirĕul nu a ţinut sub demnitatea sa a se face fabricant. Tot aşa nu ne surprinde personalul lui ca atare şi nici bărbatul de incredere neamţ bostănariu (lubeniţariu), căci fie-care dintre acestia urmăreşte un scop mai mult ori mai puţin analog celui al fabricantului. Ne-a surprins insĕ slăbiciunea alor 3 bărbaţi de incredere români. N'am credut că sunt aşa tufe şi oameni cu aşa slabă credinţă.

Noi avem aici in Ciacova şi neşte bărbaţi cărturari şi mari naţionalişti, cari numai din sudoarea şi increderea poporului trăiesc, dară nu ştim dacă au făcut protest contra alegerii şi arĕtările de lipsă contra scandaloasei şi nelegiuitei purtări a fibirĕului.

Dacă n'au făcut cumva, apoi ce lipsă şi ce folos avem de astfel de naţionalişti?

Un alegătoriu.

România.

Deschiderea corpurilor legiuitoare. Marţi in 15/27 s'a deschis noua sesiune a corpurilor legiuitoare române prin mesagiul regal, din al cărui tecst dăm următoarele:

„Domnilor senatori, Domnilor deputaţi! Sunt cu atât mai mulţumit de a saluta astădi pe representanţii Ţĕrei cu cât inima Mea este incă caldă de dovedile de iubire pe cari Naţiunea intreagă Mi le-a dat, in anul acesta, cu prilegiul fericitelor intêmplări petrecute in Casa Mea. Am putut, in mijlocul Capitalei, care acum 25 ani primia cu atât avênd sufletesc pe tinĕra Principesă căreia Ii fusese ursit se devină intêia Regină a Romaniei, se sĕrbătorim impreună un aniversar de pătrariu de secol in mijlocul unor semne de dragoste cari au isbucnit intr'un chip atât de unanim şi atât de strălucit.

In această iubire a poporului găsesc cea mai dulce rĕsplată pentru munca Mea de 28 ani şi un sprijin puternic, ca se duc şi de aci inaintea greaua sarcină pe care am primit'o.

Tot in cursul acestui an, Ţeara Mi-a dovedit credinţa sa cu ocasia naşterei Principesei Elisabeta, al doilea copil născut pe pămêntul Romăniei din bine-cuvêntata căsetorie a scumpilor mei nepoţi.

Relaţiunile noastre cu toate Puterile sunt din cele mai amicale. Politica deamnă şi inţeleaptă a României este preţuită de toate guvernele şi de toate ţĕrile. Europa, care doreşte mai presus de toate manţinerea şi intărirea stărei de pace, nu poate simţi de cât stimă şi incredere pentru un popor pacinic, muncitoriu, care şi-a respectat cu sfinţenie indatoririle sale internaţionale şi care nu cere de la alţii de cât acelaş respect.

Două din marile Puteri, cu cari Ţeara noastră stă in legături amicale, au fost, in mai puţin de un an, crud incercate. Preşedintele Republicei franceze a cădut jertfă datoriei şi Impĕratul Rusiei a fost răpit, după o domnie aşa de scurtă, dragostei marei sale impĕrăţii. Aceste nenorociri nu ne-au putut lăsa nesimţitori, cu atât mai mult cu cât Impĕratul Alexandru III a fost in totdeuna un puternic şi sincer sprijinitoriu al păcei Europei.

Legea electorală comunală şi legile asupra organisărei comunei rurale şi a poliţiilor vor completa inbunătăţirile administrative; reforma unor părţi din codicele de comerciu şi de instrucţiune criminală va continua marea operă de revisuire a codicelor noastre; ear legea invĕţămêntului secundar şi superior va desĕvêrşi greaua şi insemnata lucrare a reformei invĕţămêntului nostru.

Adânc convins de bogăţia incă neistovită a pămêntului romănesc şi de puterile de muncă ale poporului nostru, aştept cu incredere indreptarea unor greutăţi cari nu pot se fie de cât trecĕtoare.

De şi agricultura va rĕmâné incă mult timp basa economiei noastre naţionale, trebue se deschidem noue şi roditoare câmpuri de activitate muncei populaţiunei noastre. Legea silvică şi legea minelor, anunţate deja in sesiunea trecută, aşteaptă aprobarea Domniilor-Voastre, ca se satisfacă nişte necsităţi ce se impun din ce in ce mai mult.

Budgetul anului 1893—94 s'a incheiat, la 30 Septemvre trecut, cu un câştig de peste douĕdeci milioane; ear budgetul in lucrare sunt incredinţat că se va puté solda fără deficit budgetar. Budgetul viitoriu pentru 1895—96 se află pregătit şi se va supune Domniilor-Voastre echilibrat.

Noua organisare a puterei noastre armate şi o administraţie inţeleaptă şi harnică au dat rodul lor aşteptat in manevrele din ăsttimp, in cari două corpuri de armată, concentrate cu un efectiv insemnat, au manevrat in condiţii bune pe un teren greu şi puţin bogat in resurse. Astfel, s'a dovedit că reformele realisate de guvernul Meu, cu concursul Domniilor-Voastre, in organisarea armatei constitue un insemnat progres in mersul mereu inainte al desvoltărei forţelor noastre militare.

Ţeara poate cu incredere sĕ se razime pe ostaşii sĕi.

Domnilor senatori, Domnilor deputaţi! In sesiunile precedente, Ţeara a putut preţui inălţimea de vederi şi dragostea pentru binele obştesc, cari au insufleţit activitatea representanţilor ei. Urmând tot astfel, ducênd până la capĕt o operă incepută intr'un chip atât de insemnat, legislatura actuală va rĕmâné una din cele mai memorabile, şi Domniile-Voastre vĕ veţi puté mândri că aţi lăsat o urmă trainică in istoria Ţĕrei.

Dumnedeu se bine-cuvinteze lucrările Domniilor-Voastre.“

Carol.

*

— De preşedinte al camerei s'a ales Generalul Manu, ear de preşedinte al senatului G. Cantacuzino. —

*

Cununia de argint. Din incidentul iubileului de 25 ani de la căsĕtoria părechei regale a Romăniei, comitetul doamnelor din societatea „Munca“, in frunte cu doamna Maria St. Fălcoianu, presentă un elegant şi frumos paravan alb, lucrat cu multă măestriă, ear dna Fălcoianu in cuvêntul de felicitare rosti şi următoarea poesiă:

Luând voioasă furca in brâu şi caerul de lână,
Intins'ai firul minunat, prea harnică Stăpână,
Şi douĕdeci şi cinci de ani făcut'ai şedĕtoare
Cu cântece şi cu poveşti de inimi răpitoare,
Adeverind, cea de demult credinţa strămoşească,
Că tot pămêntul e cuprins in mână femeiască!
Şi ori şi când poporul Tĕu cel iubitor Te chiamă,
Eşti gata inima se-i dai Regină, Doamnă, Mamă!

Din legile ţĕrii.

Legea despre economia şi poliţia de câmp.

Capul XI.

Autorităţile şi procedura.

(Continuare.)

§. 102. In toate afacerile sau causele, la cari se recer după această lege disposiţiuni de ale autorităţii, sunt competente următoarele autorităţi, afară de casurile de transgresiuni, dacă in singuraticele capitule ale acestei legi nu s'a statorit vr'o competenţă separată:

Ca for intâiu:

1. In capitală şi residenţă antistele cercului;

2. In oraşele cu magistrat regulat primariul, in oraşele cu drepturi de jurisdicţiune magistratul;

3. In comune mici şi mari protopretorele cercului.

Ca for al doilea:

1. La comitate vicecomitele;

2. In oraşele cu jurisdicţiune propriă comitetul administrariv; in capitală şi residenţă magistratul.

Ca for al treilea:

Ministrul de agricultură.

§. 103. In causele de transgresiune cualificate de această lege este competent:

Ca for intâiu:

1. In capitală-residenţă antistele cercului;

2. In oraşele cu drept de jurisdicţiune căpitanul poliţial sau funcţionariul incredinţat cu aceasta din partea magistratului; in oraşele cu magistrat regulat primariul sau substitutul sĕu;

3. In comune mici şi mari:

dacă dauna causată trece preste patrudeci de corone in preţiu, protopretorele cercului;

dacă insĕ dauna nu trece preste preţiu de patrudeci corone sau dacă păgubitul se mulţumeşte cu despăgubirea amintită in §-ul 110:

a) in comune mari primariul (judele, chinesul) cu un membru al antistiei şi cu notariul sau substitutul acestuia;

b) in comune mici primariul cu doi membri ai antistiei.

Ca for al doilea:

a) in capitală-residenţă; in oraşele cu magistrat regulat şi cu drept de jurisdicţiune comitetul administrativ;

b) in comitate:

1. in comune mici şi mari protopretorele in casurile ce vin de la comune mici şi mari judecate prin antistiă ca for intâiu;

2. comitetul administrativ in casurile judecate de protopretorele ca for intâiu.

Ca for al treilea:

Comitetul administrativ in casurile judecate de protopretorele ca for al doilea şi ministrul de agricultură ung. reg. in casurile judecate de către comitetul administrativ ca for al doilea.

§. 104. Antistele comunal grigeşte pentru adăpostirea animalului predat şi dacă cunoaşte pre proprietariul animalului şi pe păgubitul ii incunoştinţează cel mult in timp de 48 oare şi dacă păgubitul in timp de opt dile nu-şi validitează pretensiunea sa, animalul se estradă proprietariului.

Dacă păgubitul in termin de opt dile şi-a validitat pretensiunea sa, antistele comunal incearcă impăciuirea cu privire la despăgubire intre proprietariul animalului şi intre păgubitul şi dacă aceasta nu succede, statoreşte taxa competentă pentru intertenţia

animalului și suma cauțiunii deponênde și după solvirea acestora estradă proprietariului animalul reținut ca zălog.

Contra acestei dispozițiuni a antistelui se poate apela după depunerea sumei statorite cu privire la mărimea sumei.

(Va urma).

Cronică.

Românii din Torontal. Referitoriu la știrea din numĕrul trecut al „Foaiei de Dumineca" despre casul din Panciova primim de la un corespondent al nostru următoarele: Ḑilele de 21, 22 și 23 Noemvre a. c. au fost pentru Românii din Panciova și giur adevĕrate ḑile de grea incercare. Anume: Din statul oficerilor de honveḑime de la batalionul 7, postat in Panciova, am perdut un bun român, pe tenentul Dimitrie Bozgan, fiiul preotului român gr. or. din comuna Cicir com. Arad. Reposatul tenent a suferit abia de 26—30 oare de boală de inimă. Decedatul tenent a reposat in dimineața ḑilei de 21 Noemvre in spitalul „Franz Iosef I." din Panciova; despre moartea sa atât de subită, inmediat a fost inștiințat bĕtrânul sĕu tată, care a și ajuns in 22 Noemvre dinpreună cu unica sa fiică și cu ginerele sĕu. După ajungerea sa in Panciova luând știre dl advocat Petru Tisu, inmediat a făcut pașii necesari provocând telegrafice pe protopopul Trifon Miclea ca se vină se oficieze la imormêntare, care insĕ fiind impedecat, nu a putut lua parte, ci i-a rĕspuns telegrafice ca sĕ se adreseze la preotul din Ofcea comună lângă Panciova, ceea ce s'a intêmplat indată. Dar acesta nefiind avisat la timp din vina rĕutăcioasă a notariului netrebnic, a lipsit de acasă. Astfeliu se intêmplau lucrurile aducênd in incurcătură pe dl adv. Tisu, care a exoperat de la v.-colonelul ca reposatul sĕ se imormênteze cu preot român. O intêmplare scoate atunci in cale pe preotul din comuna Dolove, căruia i-a povestit casul intêmplat și pe care l'a rugat ca de cumva nu va veni alt preot se țină serviciul funebru spre consolarea părinților defunctului și spre implinirea ultimei dorințe testamentară a reposatului. Acest preot a făgăduit dlui Tisu că o va face ca român bun; dar când a fost se ducă lucrul la indeplinire, preotul român a umblat o oară intreagă de la Ana la Caiafa și in urmă a spus'o — spre rușinea lui — că nu merge, că nu poate, că una, că alta. Astfeliu a trebuit sĕ se imormênteze reposatul tenent, fiiu de preot român, de preotul sêrbesc, care nu a permis invĕțătoriului G. Bujigan din Ofcea, nici măcar un tropariu de a morților se cânte in limba reposatului tenente. Dl preot D. Popescu, care reintornând din comuna unde avea afaceri, inmediat după ce a luat cunoștința de intêmplare, a venit la imormêntare; dar era prea târḑiu, căci eram tocmai la mormênt. Dl Popescu incă a incercat se exopereze de la preotul sêrb Jablonovits a-i face cel puțin deslegarea in limba română, dar acesta nu a conces nici chiar la rugarea tatălui reposatului. E mare scandal aceasta aici și dovadă bună, că a sosit timpul se ne desfacem odată in cele bisericești de cătră ierarchia sêrbească pretotindinea.

Nĕcasuri din Becicherecul-mic. Dintr'o impărtășire lungă primită despre nĕcasurile din Becicherecul-mic, lângă Timișoara, dăm de astădată următoarele: Cel mai mare nĕcas al Românilor este, că după atâtea rugări și frămêntări nici pân aḑi nu s'a făcut din partea celor indatorați nici un paș pentru scăparea romănimei de acolo de sub jugul limbei și a stăpânirii bisericești sêrbești. Românii sunt foarte deșteptați și zeloși și s'ar mulțumí deocamdată macar cu școală românească pentru ca se-și scape macar copii de desnaționalisare, prin necultivarea, prin timpirea sêmțĕmêntului național românesc. Dar de ani de ḑile nu s'a intêmplat nimica, ceea ce este rușine mare și lucru slab. Despre aceste ne vom ocupa incă mai inadins.

Capul poliției din Petropole in prinsoare. Generalul Wahl, capul poliției din capitala rusească, care, in urma puterii sale aproape nemărginite, a putut se nimicească chiar esistența multor familii, a fost lovit și el de puterea sorții, judecat fiind de Țarul la trei ḑile prinsoare de odaie. Casul s'a petrecut astfeliu: La moartea Țarului Alesandru III. contesa Stroganov a vrut se-și impodobească palatul cu negru; generalul și capul de poliție Wahl insĕ a avisat-o, că locuitorilor capitalei nu li-e permis se-și imbrace casele in doliu, până-ce el nu dispune. Contesa insĕ nu l'a ascultat, ci i-a rĕspuns, că ar dori se vadă, cine o poate oprí de a nu-și impodobí casa cu draperii de doliu la moartea unui iubit domnitor — fără concesiunea poliției. Aceasta atât de mult a supĕrat pe generalul-polițaiu Wahl, in cât numai de cât și-a trimis câțiva panduri, ca se rupă jos draperiile de jale de pe casa contesei. Aceasta intêmplare contesa a adus-o la cunoștința actualului Țar Nicolau II., care a și pedepsit pe Wahl la trei ḑile prinsoare de odaie.

Nu vĕ jucați cu pravul de pușcă, căci cată ce se scrie din Turda: Intr'o comună aproape de Turda un băiat de vre-o 13 ani a furat de la tatăl-sĕu niște prav de pușcă și, chemând incă cu sine pe cei trei prieteni ai sĕi, se duseră cu toții afară la câmp. Aici puseră pravul de pușcă jos, așeḑară in giur și de-asupra lui o grămadă de petri și, după-ce ii deteră foc, o luară la fugă, ca din depărtare sĕ se desfăteze. Esplodarea insĕ n'a urmat numai de cât, ci după o oare-care intârḑiere. Trei dintre dênșii, de și cel mai mărișor ii sfătuia se stee pe loc, alergară se vadă, ce-i causa de nu esplodează? In momentul acesta insĕ pravul se aprinse și in urma unei detunături unuia dintre băieți i-se aruncă in față și in ochi astfeliu, că băiatul își perdù de tot lumina ochilor, rĕmănênd orb cu desĕvêrșire, altuia ii intră in corp așa, că in scurtă vreme trebuí se moară intre cele mai crâncene dureri, ear al treilea s'a aprins cu flacări și numai aruncându-se intr'un părĕu și-a putut stinge hainele arḑênde, rĕmânênd cu o mulțime de rane pe tot corpul.

Rachiu! Gornicul Petru Tar din Kaposvár mai ḑilele trecute a intrat intr'o cârcimă de la marginea drumului, unde a beut atâta rachiu, până s'a imbĕtat ca un ne-om. Ajungênd acasă in acest stadiu, nevasta incepù se-l mustre și se-l dojenească, cum numai ea a știut. Primit acasă atât de neprietenește, nenorocitul om in nĕcazul și in beția sa se impușcă oblu in berigată și căḑù jos aproape mort. Biata femeiă alergă numai de cât la medic se-i vină intr'ajutoriu. Acesta ii spălă rana din gât și-l legă cu ingrijire. Nenorocitul impușcat incepù apoi se gângăvească niște cuvinte fără ințeles. — „Apă poftești?" il intrebă medicul. „Nu!" dete el din cap. „Apoi ce ceri dară?" il intrebă din nou medicul. — „Rachiu!" șoptí bolnavul cu un glas de muribund. — Eată, unde te duce beutura!

Carbol in loc de rachiu. Din Bács-Ujfalu se scrie, că acolo s'a petrecut un cas de foarte mare nenorocire. In casa locuitoriului Emeric Fehér era un bolnav greu, pentru care a trebuit sĕ se desinficieze casa cu apă de carbol. Soția lui Fehér din neprecauție a lăsat sticla cu carbolul in fereastră, și incă o sticlă mare. Prin curte se jucau trei fetițe din vecini impreună cu un băiat de 8 ani al lui Fehér. Băiatul, vĕḑênd sticla in fereastră, o luă de acolo și le dete fetițelor se bee dintr'ênsa, ḑicênd: „Se bem, copii din acest rachiu bun; aḑi l'a adus tatăl meu!" Fetițele beură din carbol cu multă lăcomie, dar in scurtă vreme toate trei se imbolnăviră greu. Una dintre ele de vre-o șese ani murí intre cele mai mari dureri, ear pe cele două numai grabnica intrevenire a medicului le-a putut scăpa de la moarte.

Blăstĕmul banilor găsiți. Din Oradea-mare se scriu următoarele: In B.-Sân-Mărtin s'a intêmplat un omor ingrozitoriu. Emeric Daruházi, un țeran avut de acolo, inainte de asta cu doi ani plecase la têrg la Dobrițin, unde servitoriul acestuia a aflat in têrg o sumă de 3000 fl., cari inmediat i-a predat stăpânului sĕu cu observarea, ca acesta se-i predee poliției. Stăpânul insĕ a fost de altă părere, că adecă se-i impartă intre olaltă frățește. Stăpânul a ținut banii la sine și servitoriului nu i-a dat nici un ban, de și acesta își pretindea mereu partea sa. El și-a și primit-o, căci stăpânul sĕu a doua ḑi noaptea, pre când servitoriul durmia in grajd, a năvălit la el cu o sêcure și numai de cât ii tăiă capul, ear cadavrul il ingropă in gunoiu. Cadavrul ingropat insĕ incepù se respândească un miros nesuferit până prin vecini. Ucigașul stăpân, ca sĕ se scape de bănuială, a desgropat earăși cadavrul, l'a tăiat in bucăți și l'a aruncat in trestișul din hotar, ear in lumea mare a rĕspândit minciuna, că servitoriul sĕu i-a fugit cu o anticipație de 10 fl. Asta insĕ puțin a prins, căci un curtean de al ucigașului l'a denunțat lumei, și astăḑi, inchis in temnița procuraturei din Oradea-mare, poate se mediteze mai mult asupra faptei sale.

Un jidan impușcat. Se scrie din Oradea-mare, că un mare proprietar din Gorbed, Sigismund Adler, a fost impușcat in casă prin fereastră. Ucigașul se ḑice, că a fost prins in persoana lui George Laza, care a fost jude in comună.

Darea ferbĕtorilor de rachiu. Ministrul de finanțe a esmis cu datul de 7 Noemvre a. c. o ordinațiune, prin carea incunoștiințează pre cei interesați, că toți aceia, cari ferb rachiu in căzanuri imprumutate, sunt indatorați a solví după vama tuturor spirtuoaselor și darea de cârcimărit provĕḑută prin lege.

„Nu-mi trebue grație." Tribunalul din Praga a osândit la moarte prin ștreang pe Iosif Wawroschek, sodal de olariu din Praga, pentru un omor cumplit ce-l sĕvêrșise asupra familiei Worowits. Grația monarchului insĕ a schimbat sentența de moarte in inchisoare pe viață. Tocmai Lunia trecută a avut se-i publice tribunalul sentența modificată. Când președintele i-a cetit-o, Wawroschek esclamă cu glas puternic: „Nu-mi trebue grație!" și a denegat subscrierea protocolului ce i-s'a cetit.

Reforma rapoartelor despre pagubele causate prin foc. Ministrul de interne a adresat comitatelor un circulariu, prin care

dispune, că in locul rapoartelor despre pagubele causate prin foc usitate până acum, cu incepere din 1 Ianuariu 1895, sĕ se facă roapoarte in trei conspecte speciale. Și adecă: 1. Raport despre pagubele causate prin foc, care se conțină intrebările privitoare la incendiu. 2. Conspect special despre paguba celor ce au suferit prin foc. 3. Conspect despre dispozițiunile generale esistente in contra focului. Acest conspect din urmă servește pentru adunarea datelor statistice. Toate comunele sunt indatorate a presenta aceste conspecte până la 10 Ianuariu a fie-cărui an. Aceasta ordinațiune intră in vigoare cu 1 Ianuariu 1895.

Hoțiile in administrație se sporesc. Se scrie din Seghedin, că comisiunea disciplinară a comitatului Ciongrad, pentru restituirea sumei de 16,000 fl., defraudată de fostul president al sedriei orfanale de acolo Iosif Dome, a judecat pe Carol Onodi, Ioan Balogh, pe Sárkány, Szabó, Götzl, Weiss și pe Boroș, fost oficianți la acea sedrie. — Model de administrație, n'avem ce se ḑicem!

Notari destituiți. Comisiunea disciplinară a comitetului administrariv al comitatului Timiș a ținut sub presidiul comitelui suprem o ședință, in care s'a declarat destituirea notarilor Bodrosi Károly din Sânt-Andraș și a lui Peternelly Lajos din Topolovețul-mare. Această sentență este a forului al doilea.

O sedrie orfanală sub cercetare. Din Iaszberény se scrie, că comitetul congregațiunei comitatense a tras in cercetare disciplinară pe t o ț i m e m b r i i sedriei orfanale din Mezötur din causa numĕroaselor iregularități comise de dênșii. Averea acestora s'a decis sĕ se pună sub esecuție de asigurare până la o valoare de 8000 fl.

Un sifon sau sticlă de sodă ca bombă esplosivă. Accidentul s'a petrecut intr'o cârcimă din orașul Moșon, unde a produs mare spaimă. Mai mulți muncitori își petreceau impreună, când o groaznică detunătură resună fără veste, in urma căreia sute și mii de bucățele de sticlă săriră in toate părțile, rănind până la sânge mânile și fețele celor din lăuntrul cârcimei. Cercetarea a constatat, că atentatorul a fost umplut un sifon cu prav de pușcă și l'a provĕḑut cu un drot de aprins. Făptuitoriul, care incă e muncitoriu și care a vrut se-și resbune asupra soților sĕi, după atentat a căutat se fugă, insĕ a fost prins.

Scornitură. In urma știrei, publicată sub titulul „Uu țĕran jefuit“ in numĕrul 47 al acestei foi, a venit George O p r e a din Sânt-Andreiu la redacțiunea noastră și ne-a spus, că acea știre este neadevĕrată, este o curată scornitură cu privire la el. Poate că se va fi intâmplat cu alt cineva dar cu el nu; sau poate că unui om de nimica a dat'o intr'adins in foile strĕine din Timișoara, de unde apoi s'a strĕcurat și in această foaiă. Publicăm dară cu plăcere acest protest, fiind că G. Oprea este unul dintre cei mai cinstiți oameni ai comunei, epitropul prim al bisericei sale și, fiind că știe carte și cetește foile românești, este om luminat și se ferește ca de foc de rachiu jidovesc și de alte lucruri străine și stricăcioase. Foile strĕine incă ar trebuí se aibe mai multă omeniă.

O păcălitură. Un brutar sau pitariu de la oraș, cumpĕra untul, de care avea trebuință, totdeuna de la un țĕran din apropiere. Odată insĕ i-se părea, că bucățile de unt, cari toate aveau se cumpănească trei funți, nu aveau greutatea recerută. El incepù dară a mĕsura bucată de bucată și constată, că toate cumpănesc mai puțin. Brutarul pîrî dar pe țĕran.

Inaintea judecătoriei fu intrebat el de judecător:

— „Ai Dta cumpene?“

— „Da, domnule judecător!“

— „Și mĕsuri ai?“

— „Nu, de acelea nu am“.

— „Așa dară cum poți cumpĕní untul, care-l duci brutarului?“

— „Foarte bine“, rĕspunse țĕranul. „Uite așa: de când cumpĕră domnul brutar untul de la mine, și eu cumpĕr pânea de la Dnialui, și toată bucata trage trei funți. Aceste pâni îmi servesc mie, ca mĕsuri pentru bucățile de unt. Dacă dară greutatea nu e dreaptă, nu este greșeala mea, ci a Domnialui“.

Economiă.

Industria de casă română pe piețele Londrei. „Cooperatorul român“ din București comunică, că regina României lucrează cu activitate ca se introducă pe piețele Londrei produsele industriei române casnice rurale. Una din esposante, doamna Ionescu, care are in Câmpulung un atelier compus de 200 lucrătoare de la sate, a depus la castelul Peleș mai multe stofe și pânzături foarte fin lucrate spre a fi espedate la o casă importantă de comerci din Londra. —

Demascarea societății pentru regularea rîurilor din Bănat. Nu demult advocatul din Timișoara Coloman Kisfaludy a publicat o broșură volantă de vre-o 30 pagine, in care descopere o mulțime de lucruri vechi și tainice petrecute in sinul numitei societăți. Autorul, atrăgênd atențiunea „părinților patriei“ asupra broșurei sale, arată printr'ênsa, că societatea, avênd lipsă de bani pentru sĕvĕrșirea lucrărilor de regulare a apelor, incă inainte de anul 1886 a trebuit se facă un imprumut de 1,700.000 fl., care i-s'a și anticipat din partea statului. Avênd insĕ se fie plătit imprumutul, societatea a pășit cu pretensiunile sale față de proprietari de iazuri. Autorul broșurei insĕ dovedește, că aceste pretensiuni ale societății sunt prescrise deja, nu mai pot avé valoare față de proprietari, și prin urmare nu mai pot cădé in sarcina acestora. Ba părerea autorului este, că, după art. de lege 26 din 1882, și pretensiunea statului pentru imprumutul de un milion, ce i-s'a dat societății din imprumutul „Tisa“ incă este eșită din valoare și fiind așa-dară prescrisă, nici această pretensiune nu mai poate se cadă in sarcina proprietarilor de iazuri

La finea broșurei sale insĕ autorul declară, că el nu atribue acestor prescripții vre-o importanță practică, și roagă pe ministrul de agricultură, ca aceasta, in interesul raporturilor economice ale Bănatului se limpeḑească cât mai ingrabă afacerile acestei societăți și se sisteze continuarea abusurilor.

Se poate, că descoperirile broșurei numite nu prea le miroasă bine patrioților.“ —

Inpărțire de premii pentru plantarea de păduri. Ministrul de agricultură incă in anul 1889 a fost publicat concurs pentru premiarea plantatorilor de păduri sĕvĕrșite tot in acel an, cari aveau sĕ se constate de mai valoroase din punct de vedere economic.

In sensul concursului s'a format o comisiune sub presidiul forestieriului superior, care cu invoirea ministrului a și distribuit astfel de premii următorilor proprietari:

Premiul al 4-lea de 400 franci in aur s'a dat foștilor proprietari urbariali din comuna Borșa, comitatul Maramurĕșului, pentru plantarea cu braḑi a unui loc prăpăstios și de vre-o 30 jug. catastr. in hotarul comunei.

Premiul al 5-lea de 200 franci in aur l'au primit foștii urbarialiști din comuna Casva, comitatul Murĕș-Turda, pentru plantarea cu tot feliul de arbori a unui loc petros și prăpăstios din hotarul comunei pe un teritoriu de 20 jug. catastrale.

Premiul al 6-lea de 100 franci in aur l'au obținut comunele Vișĕul de sus și Vișĕul de mijloc, comitatul Maramurĕș, pentru plantarea cu brădet a unui teritoriu de 29 jug. catastr. in hotarul propriu al comunelor. —

Care gunoiu priește luțernii. Luțerna ar trebuí gunoită la 2—3 ani odată. Foarte priincios este găinațul atât de bogat in materii nutritoare. Urina (udul) are neajunsul, că sporește buruenile și erburile, in paguba luțernii. Prin ingrășarea cu gunoiu proaspĕt de vite și mai ales de cai, luțerna se expune primejdiei de a se pârlí in verile secetoase. Cu totul nepotrivit este gunoiul, in care s'au fost aruncat gozurile de sub ciur și aceasta din pricina atâtor sĕmințe de buruieni. Așa dar găinaț, compost mĕrunt sau gunoiu de vite, putrĕd și liber de gozuri netrebnice. —

Reducerea intereselor după depuneri in cassa de păstrare postală. Ministrul de comerciu, in ințelegere cu ministrul de finanțe, incepĕnd de la 1 Ianuariu 1895 până la alte dispozițiuni a statorit la 3% interesele după depuneri in cassa de păstrare a poștelor. —

Cultura cânepei in Bacica. Din an in an se constată, că producțiunea cânepei in acest comitat stagnează tot mai tare. In comparație cu ceea-ce a produs aici cânepa in anii precedenți, se poate ḑice, că de astădată ea abia esistă. Numai in anii trecuți cânepiștele comitatului cuprindeau un teritoriu și de două-ori mai estins, de cât care l'a cuprins ăst timp, și asta merge treptat in jos, pentru că producțiunea cânepei, in loc de a i-se da cuvenita atențiune, intimpină o mulțime de greutăți. Așa bună-oară, de și comitatul nu duce lipsă de apă, totuș pentru cultivarea cânepei nu este apă, pentru că și acolo, unde ar fi poate, sunt numai mocirle, și nimenea nu se interesează de regularea lor. Eată câteva date statistice oficioase despre decadența producțiunei cânepeni:

	jug. cat.	Tort.	preț med. fl.	preț tot. fl.
In 1894:	11.000	44.000	25.—	1,100.000
In 1893:	12.300	68.039	26.—	1,768.962
In 1892:	14.741	90.518	27·90	2,489.297
In 1891:	15.059	78.702	33.—	2,990.676
In 1890:	17.497	108.704	36·54	3,670.044

Scăḑĕmêntul in teritoriu numai in curs de cinci ani este deja 6467 jugĕre catastrale, ear recolta cu 64.704 măji metrice mai mică. Incă la 1890 prețul mediu al tortului de cânepă făcea deja 36·54 fl., ba in 1889 chiar 38 fl., ear ăst timp abia 25—26 fl. In anul 1890 prețul tortului de cânepă produs in acest comitat apropia suma de patru milioane fl., ear acum s'a ridicat la un milion. E drept, că anul acesta a contribuit foarte mult și seceta la o atât de slabă recoltă, cea mai mare causă este insĕ negligența. —

Higienă.

Abcesul sau buboiul.

Prin cuvêntul abces se ințelege o adunătură de puroiu venită in urma unei aprinderi. Mai totdeuna aceasta ingrămădire de puroiu la un loc ni-se arată sub formă de umflătură mai mult sau mai puțin dureroasă, ear puroiul cele mai adese-ori este gros, albui. Abcesul se poate iví pe toate părțile corpului, incepênd de la cap și până la picioare; dar mai adese-ori se vede in stinghie, la subsuoară, la gât, la sînuri, la pulpe etc.

Ori-ce abces vine, după cum am ḑis mai sus, in urma unei aprinderi, chiar și umflăturile de la gâtul copiilor scrofuloși, cari din pricină, că mersul lor este incet, puroiul se aprinde puțin câte puțin și aprinderea care-l fabrică, este mai mică, mai puțin inflăcărată, de cât la celelalte abcese. Aceste abcese se numesc reci, cronice, pentru de a se deosebí de abcesele calde sau acute, cari au un mers repede. Astfel, când vom vedé intr'un punct oare-care al corpului semnele obicinuite ale aprinderei sau inflamației, trebue se ne temem de formarea unui abces.

Un abces este format, copt, gata de a sparge, când durerile, cari la inceput erau svêcnitoare, s'au mai micșorat, au devenit surde și mai ușor de răbdat; când partea din mijlocul umflăturei s'a mai ridicat, s'a mai inmuiat și subțiat; când roșeața pelei s'a micșorat, a inceput sě se ingălbinească, inlocuindu-se prin o coloare alb-gălbue.

Când abcesul este foarte mare, cu mult puroiu, pe lângă semnele de mai sus incepe sě se turbure și sănětatea generală, mai cu seamă la copiii și la persoanele nervoase, adecă pătimașul are ferbințeală, lipsă de poftă de mâncare, sete mare, une-ori vĕrsături, durere de cap, lipsă de somn, aiurare chiar, sau convulsiuni la copiii prea mici.

Pricinele, cari dau naștere la abces, sunt mai multe, unele externe, cari vin din afară, altele interne, cari vin dinăuntru, țin de bolnav. Intre cele esterne avem: căderea, lovitura, ințepătura, intrarea și șederea in corp a unui glonț, a unui ac, a unei bucăți de lemn, de fer sau de alt metal.

Dacă un abces este bine căutat, trece fără sě se mai intoarcă, și prin urmare, el n'are nici o gravitate, nu este primejdios, afară numai când este foarte mare și prea adênc așeḑat.

Se vedem acum, cari sunt causele interne, acele cari țin de bolnav. Când avem la un deget de la mână vr'un sugiu rĕu și de lungă durată, sau când avem la picior vr'o bătătură umflată prin frecarea incălțămintei, putem prea bine se ne pomenim intr'o bună dimineață cu un abces la subsuoară sau in stinghie. Mai primejdioase sunt abcesele, cari vin in timpul sau in urma unei boale lungi, sau cari au slăbit prea mult bolnavul. In aceste casuri abcesele sunt mai multe și mari, când trece unul se ivește altul, cu deosebire in părțile corpului bogate in grăsime și cari sunt supuse la frecare in posiția culcată sau șeḑênd, cum se intêmplă la scrofule, lingoare, la sfêrșitul vĕrsatului, pojarului și scarlatinei, la cei slăbiți din pricină că n'au hrană indestulătoare, sau fiind supuși la muncă prea mare trupească și sufletească.

In sfêrșit, abcesele sunt mai puțin primejdioase prin ele insele de cât prin pricinele, cari le-au dat naștere; multe din abcese nu le-ar avea omul, dacă s'ar hrăní, ar muncí, ar petrece in marginile hotărîte de igienă, și dacă și-ar aduce aminte, că ele sunt adese-ori urmarea loviturilor, ințepăturilor și altor intêmplări privitoare la mâni sau la picioare, cari dacă ar fi ingrijite de la inceput n'ar avé nici o urmare rea.

Pentru ca un abces pe deplin format sě se vindece, trebue sě se deschidă de la sine sau se fie deschis de doctor. La inceput insě, atunci când sunt numai semnele aprinderei, se poate ca prin un tratament special, se dea indĕrĕt, se nu se mai coacă.

Dacă abcesul s'a format pe deplin, este cu mult mai bine ca se fie deschis de doctor, se nu se aștepte ca se spargă de la sine, căci prin aceasta am scurta suferințele și semnul rĕmas ar fi mai mic și mai puțin urît, mai ales, când este vorba de față, de gât și de mâni.

Până sě se deschidă abcesul, putem se micșorăm durerea ținênd partea bolnavă in nemișcare, in odihnă, și acoperind'o cu cataplasme de făină de iin calde, primenite tot la douĕ ceasuri și udate cu 10, 15, 20 picături de laudan, sau facem oblojeli calde cu ceaiu de nalbă, cu fertură de capete de mac sau de foi de mătrăgună.

Se ne inchipuim abcesul deschis de la sine sau de doctor. Dacă durerea este tot mare, ceea ce se intêmplă rar, vom continua tot cu cataplasmele. Ne vom ferí de a pune pe deschiḑĕtura abcesului alifii sau alte unsori băbești, cari sunt rele in toate privințele, mai ales când sunt rîncede, de oare-ce intărită rana foarte mult și mărește durerea.

Vom face o legătură simplă și ingrijită: vom lua tifon subțire, moale și curat, vom tăia bucățele așa de mari, in cât se acopere bine partea bolnavă, le vom inmuia in spirt simplu sau in spirt de camfor, sau in apă de Colonia subțiată cu apă, sau intr'o soluție de acid fenic de 2 la 100, și le vom pune astfel asupra rănei, apoi pe de asupra un strat mai groștior de vată și pe urmă vom lega partea cu fâșii sau batiste curate. Aerul din afară inainte de a ajunge la rană se va strecura prin bumbac și se va curăți de ori ce murdărie și nu va produce nici o stricăciune. Legătura rănei vom primi-o in fie-care ḑi odată, când vom stoarce puțin abcesul. Partea bolnavă va sta in odihnă in tot timpul, ceea ce va grăbí vindecarea.

„A. S.“

*

Contra pîrlirei de soare și vênt. In o sticlă vîrîți felii subțiri din cei mai frumoși crastaveți. Turnați d'asupra alcool de primă calitate. Țineți sticla bine astupată și la soare 3 ḑile. Apoi strecurați bine și păstrați lichidul in sticle bine astupate. —

Numĕrul microbilor din aer e cu atât mai mic cu cât e mai sus; iar de la 600 metri d'asupra orașelor, celor mai populate și nesănĕtoase, nu se află nici un germene microbian. —

Utilisarea sângelui din salhanale. In Francia, mai mulți crescători de vite, adună acest sânge, îl coagulează, îl uscă, îl preface in praf. Acest praf, amestecat cu sfecle, hurluială și tărîțe, îl dă ca hrană oilor, care îl mistuesc foarte bine și se ingrașă. —

Otravă pentru șoareci. Luați părți egale de fiere de vacă și uleiu de ambră, și adăugați făină in de-ajuns spre a face o pastă. Faceți gogonele mici și puneți-le in drumul șoarecilor. —

Contra păduchilor la vite. Când se nutresc vitele iarna cu nutreț rĕu, ca: paie, mestecătură de paie și fên mai mare, atunci se umplu de păduchi, cari le slăbesc și mai tare și le fac de se tot scarpină. Pentru stîrpirea acelora, se recomandă oțet de pădurețe, sau apă in care s'au fert cartofi, cu care se spală de câte trei ori pe ḑi. —

Tragerea de losuri.

Tragerea losurilor de stat de la 1864. Câștigul principal de **50.000 fl.** l'a dobândit s. 2865 nr. 30; **20.000 fl.** s. 647 nr. 3; **10.000 fl.** s. 3290 nr. 3; câte **5000 fl.** s. 2583 nr. 24, s. 3478 nr. 36; câte **2000 fl.** s. 647 nr. 86, s. 3521 nr. 30; câte **1000 fl.** s. 981 nr. 15, s. 3006 nr. 49, s. 3336 nr. 40; câte **400 fl.** s. 131 nr. 17 și 47, s. 538 nr. 8, 51 și 89 s. 610 nr. 88, s. 637 nr. 90, s. 647 nr. 10 și 92, s. 981 nr. 20 și 92, s. 1431 nr. 79, s. 1790 nr. 90, s. 1874 nr. 43 și 84, s. 1914 nr. 90, s. 2082 nr. 1 și 19, s. 2583 nr. 9 și 48, s. 2821 nr. 11, s. 2865 nr. 50, s. 2951 nr. 29, s. 3006 nr. 9 și 69, s. 3290 nr. 8, s. 3336 nr. 98, s. 3403 nr. 68, s. 3418 nr. 47 și 55, s. 3478 nr. 56, s. 3521 nr. 34, 39, 71 și 86, s. 3633 nr. 5 și 20, s. 3942 nr. 21 și 64. — Afară de acestea au mai câștigat 2650 losuri câte **200 fl.** Plătirea câștigurilor se incepe cu 1 Marte 1895.

Têrgurile de țară.

Decemvre.

1. Deș, Gerghio-Sânmiclăuș (Bethlen-Szt-Miklós), Șeica mare. 2. Feldioara. 3. Paraid. 5. Abrud, Alba-Iulia. 6. Baia de Criș, Copalnic-Mănăștur, Huedin, Ormenișul de câmpie. 8. Ocna (Cttul Alba inf.). 9. Odorheiul-sĕcuesc, Șimleu. 10. Biertan, Cic-Sângeorgiu, Ida-mare. 12. Cetatea de baltă. 15. Ciocmani, Sopurul inf. 16. Aita-mare. 17. Brad, Cic-Cosmaș. 20. Geoagiul de jos. 21. Ciuciu (Csúcs), Makfalva, Mociu, Olpret. 22. Apoldul inf. (Apoldul-mic), Șintereag (Somkerék.) 25. Cehu (Szilágy-Cseh). 26. Cic-Szépviz. 27. Cetatea de baltă, Cohalm. 28. Ciocmani, Iernut. 29. Buza, Cluș, Cuciu (Kutyfalva), Vinerea. 30. Băița (Szász-Banyicza, Lupșa, Szilágy-Nagyfalu, (Nușfaleu). 31. Sântă-Măria de peatră.

4. Oradea-mare. 5. Timișoara. 6. Făget. 25. Dobrițin.

Posta redacțiunii.

Domnului N. O. in Uzdin: Tocmai aḑi publicăm mai pe larg despre acel cas regretabil pentru slăbiciunile alor nostri. Fii liniștit, că numai interesele causei naționale și ale poporului nostru se vor ținé in ochi, nimic alta și nici o altă considerațiune de dragul nimenui. Insě trebile cu sinodul protopresbiteral și parochial pentru periodul 1894—1896 se țin in rêndul intâiu de ven. consistoriu. Preocupațiunea nu-i totdeuna bună.

Domnului I. R. in Ciacova: Poți trimite când și cât ai. Vom face tot ce este cu putință.

Domnului D. M. in Bozovici: Am rĕspuns odată in această causă slabă de la Dvoastrĕ. Ne-ar părea rĕu dacă nu v'ar putea ajuta nici cei indatorați și competenți asupra școalei de fete. Dar dacă se duce, apoi bucurați-vĕ că scăpați. Timp și loc mai mult nu-i vrednic așa un lucru uricios.

Domnului Ioan Lazăr in Ticvaniu-mare: Am primit și ne-a imbucurat zelul DTale românesc național. In numĕrul următoriu vom da după putință tot, pentru că e binișor scris.

Editor și redactor responsabil: Dr. Valeriu Branisce.
Redacția și administrația: Strada Zápolya nr. 6.

Têrgul de producte.

In piaţele din ţĕrile esterne comerciul este mai vivace, preţurile sunt staţionare.

In piaţa din Bpesta comunicaţiunea şi comerciul e aproape ca in sĕptĕmăna trecută. Speciele de grâne principale se căutau. Ele variază in preţuri.

Grâu curat s'a adus puţin la têrg, nici era prea căutat. In sĕptĕmâna aceasta morile au favorisat puţin grâul de provenienţă indigenă, grâul străin nu prea era. Circulaţiunea sĕptĕmânei sĕ urcă la 130,000 măj metrice.

Ovesul. A fost mai puţin căntat. S'au vêndut vr'o 6 mii de măji metrice şi se plătea, amĕsurat cualităţii, cu 6 fl. 11 cr. — 6 fl. 16 cr. per m. m.

Cucuruzul, s'a susţinut in preţ, in fine s'au vêndut cu 6 fl 40 cr.—6 fl 45 cr. Cucuruzul nou in Steinbruch lângă Bpesta se cumperă dacă este uscat cu 5 fl 50—5 fl 52 cruceri. Cel slab 4 fl. 70—4 fl. 80 cr.

Grâul este fluctuant. Preţurile variau cu 6 fl 74—7 fl 15 cr.

Sĕcara incă sau căutat, cumpĕrătorii erau puţin reservaţi; din afară n'au sosit multe comande. Cu totul a fost o circulaţiune de 8000 măji metrice, iară preţul se stăbili in fine cu 5 fl. 15 cr. — 5 fl. 35 cr.

Sĕcara de primăvară se da cu 5 fl. 20 cr. — 5 fl, 30 cr. in fine insĕ remase cu 5 fl. 72 cr. — 5 fl. 32 cr.

Orzul de nutreţ şi de fabrici a remas staţionar cel ungar cu 6 fl. — cr. — 6 fl. 10 cr. cel din esterne nu era mai scump şi se lua in fine cu — 5 fl. 80 cr. cu vamă cu tot.

Păstăioase. Nu se prea căutau din afară; preţurile erau: Păsula puţin căutată măre albă 7 fl. 80 cr. rotundă 9 fl. 25 cr. sură 7 fl. 25 cr. pistriţă 7 fl. 50 cr. pitică 10 fl. 25 cr. Mazere 7 fl. 25 cr. — 9 fl. 25 ungară despoiată 16 fl. 10 cr. Linte, slab căutată, soiul mai slab 9 fl. mai bun şi despoiat, amĕsurat soiului şi mărimei până la 15 fl. Mac sur 19 fl. vênĕt 20 fl. Chimin, din ţară nu este, cel ollandez 38 fl. (Toate se pricepe, per 100 kilogramuri).

Sĕmênţuri. Sĕmênţă de trifoiu 70—72 fl. de luţernă 64—68 fl. măzĕriche 6 fl. 25 cr.— 6 fl. 75 cr. mohor 9 fl. 54 cr. — 10 fl. 50 (tot per 100 Kilogr.), de Iin 60 fl. 20 cr. — 12 fl. 50 cr.

Gogoaşe 10 fl 50— 12 fl 75.

Victualii. Preţurile preste tot scad incă la cei mai mulţi articoli. Gâsce 3—5 fl. Găine 90 cr. 1 fl 20 cr. — 1 fl. 30 cr. Coponi 1 fl. 80 cr. şi 2 fl. 60 cr. Ciurcan 3 fl. 50 cr. = 5 fl. — cr. Reţe 2 fl. — cr. -- 2 fl. 40 cr. Pui 1 fl. 20 cr. — 1 fl. 50 cr. per păreche en gros.

Oauĕ, 35 până 45 dărabe 1 fl. 60 cr.

Cartofi (crumpiri, baraboi, mere de pământ) au cădut cu 10 cr. la maja metrică: s'au vêndut galbini cu 2 fl. 80 cr. rosa nuoi 2 fl 60 cr. ca covrigii 4 fl 50 de fabrică 1 fl. 60 cr.

Prune sêrbeşti 8 fl. 30— 16 fl 20 cr. bosniace 9 fl. 37 cr. — 22 fl. 30 cr. — Lictar, 12 fl. 94 cr. — 14 fl. 50 cr. — Mierea destilată cu 33 fl. — Ceara, notează 153 fl.

Ceapa in cuantităţi mari a remas cu a 4 fl. 80 — Aiul 37 fl (per 100 Kilogr.)

Lâna. Têrgul a fost bine cercetat, comunicaţiunea mai viuă ca in sĕptĕmână trecută. Lână de vară brută 91 fl. vênĕtă mai slabă 89 fl. mai bună 114 fl. defectuoasă 75 fl.

Carnea de viţel. Têrgul bun. Tendenţa tare. Viţei vii 40 cr — 45 cr. tăiaţi 65 cr. — 70 cr. per Kilog. nesocotită darea de consum. — Mieii se ţin 5 fl 48 cr. — 7 fl 40 cr. părechia.

Porcii 40—45 cr. de chilă.

Unsoare de porc 49 fl. 50 cr. Clisă (slanină, lard) 42 fl. — 46 fl 50 cr. amĕsurat cualităţii.

Piei brute. In sĕptĕmâna trecută s'au vêndut mai cu seamă piei de oaie, anume 6000 dărabe sêrbeşti cu 97 fl. — 2000 ardeleneşti cu 64 fl. şi 2600 macedonene cu 105 fl. per 100 kilograme.

Tariful zonelor

pentru căile ferate de stat reg. ung.

Valid din 1 August 1891

utre Timişoara si urmatórele staţiuni.

Preţurile comunicaţiunii-vecine:

Pentru trenurile Personal = Omnibus sĕu mestecate

Zona	I clasa	II clasa	III clasa
1	—.30 cr.	—.15 cr.	—.10 cr.
2	—.40 cr.	—.22 cr.	—.15 cr.

Staţiunile comunicaţiunii-vecine

	Zona		Zona
Beregseu	2	Szakálháza	1
Merczyfalva	2	Siag	1
Recasiu	2	Sant-András	1
Remetea	1	Jebel	2

Tariful de zone general

	Trenuri pers. omnib. sĕu mest.			Trenuri accelerate		
Zona	I clasa	II clasa	III clasa	I clasa	II clasa	III clasa
1	50	40	25	60	50	30
2	1.00	80	50	1.20	1.00	60
3	1.50	1.20	75	1.80	1.50	90
4	2.00	1.60	1.00	2.40	2.00	1.20
5	2.50	2.00	1.25	3.00	2.50	1.50
6	3.00	2,40	1.50	3.60	3.00	1.80
7	3.50	2.80	1.75	4.20	3.50	2.10
8	4.00	3.20	2.00	4.80	4.00	2.40
9	4.50	3.60	2.25	5.40	4.50	2.70
10	5.00	4.00	2.50	6.00	5.00	3.00
11	5.50	4.40	2.75	6.60	5.20	3.30
12	6.00	4.80	3.00	7.20	6.00	3.60
13	7.00	5.30	3.50	8.40	6.50	4.20
14	8 00	5.80	4.00	9.60	7.00	4.80

Consemnarea statiunilor

şi a numerilor zonelor de cari se ţin acele staţiuni in comunicaţiunea cu Timişióra:

	Zona		Zona		Zona
Abony	13	Kis-Kőrős	13	Puszta-Tenyő	12
Alcsi	13	K. K. Dorozsma	8	Radna-Lippa	6
Algyő	8	Kistelek	9	Rakasdia	8
Anina	11	Kis-Szálás	12	Rácz-Szt-Péter	8
Arad	4	Kigyos	6	Remetea	1
Baja	13	Konop	7	Rekás	1
Bajmok	12	Cornea	9	Rom.-Bocşan	5
Bács Almás	12	Cŏrpa	7	Rőszke	8
Baziasiu	8	Kőtegyán	10	Sarkad	10
Beregseu	1	Krassova	10	Siag	1
Berzava	8	Kruşovacz	10	Sámson	10
Bichisiu	9	Curticiu	5	Sárafalva	7
Békesföldvár	8	K. Kun-Szálás	12	Soborsin	9
Bel.-Chiseteu	3	Kutvőlgy	10	Szabadka	10
Birda	3	Lesz	12	Sofronya	4
Bikity-Borsod	12	Lizzava	10	Szajol	13
Branyitzka	12	Lőkősháza	6	Szakálháza	1
Ciaba	8	Logosiu	3	Salonta	11
Csantavér	11	Maidan	9	Szarvas	12
Cs. Keresztur	13	Maros-Ilia	12	Szatymaz	8
Cséffa	12	Mehadia	11	Szeged	7
Csikeria	11	Merczyfalva	1	Szent-András	1
Ciongrad	12	Mezőberény	9	Szent-Hubert	3
Csorvás	9	Mező-Keresztes	13	Szolnok	13
Detta	2	Mező-Tur	11	Szőregh	7
Deva	13	Militics	13	Stam. Moravicza	3
Fegyvernek	13	Mokrin	11	Tavankut	11
Biseric'a-alba	7	Moritzföld-Soşdia	4	T.-Szlatina	8
Félegyháza	11	Nagy-Kikinda	4	Teregova	9
F.-Vásárhely	13	Nagy-Kőrős	13	Topolya	19
Gataia	3	Nagy-Szt-Miklos	7	Topletz	12
Gavoşdia	5	Nagy-Várad	13	Topolovetz	2
Gerendás	8	Német-Bocsáu	5	Totvárad	6
Gertenyes	4	Német-Ság	2	T.-Szt.-Miklos	11
Gurasada	12	Nyársapót	13	Uj-Arad	2
Glogovatiu	4	Oravitia	9	Vadkert-Tuzlar	13
Gyertyámos	1	Orczyfalva	1	Valkány	7
Gyoma	10	Orosháza	10	Valizzora	5
Gyorok	5	Oroszlámos	6	Varjas	1
Gyula	9	Orsiova	12	Váradpüspöki	4
Halas	12	O.-Bessenyő	6	Várad Velentie	13
H. Feketehegy	13	Örményes	8	Verbász-Kula	13
Baile Erculane	11	Osi	12	Verciorova	13
Horgos	9	Palics	10	Versecz	12
H.-M.-Vásárhely	9	Paulis	6	Vinga	3
Jablonicza	10	Perjámos	8	Vojtek	9
Iassenova	6	Piski	13	Zsaguzsen	5
Iám	7	Podporány	5	Zám	12
Caransebes	6	Porta Orientalis	9	Zombor	12
Cavaran Sacul	5	Puszta Bánréve	12	Zsebely	3
Kecskemét	12	Puszta-Páka	12	Zsidovin	5
Kelebia	11	Puszta-Peteri	10	Zsombolya	3
Kétegyháza	6	Puszta-Poo	12		

Toate celelalte staţiuni se ţin de zona 14.

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 7 Decemvre 1894.

După notările societăţii „Lloyd" din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 78 chilog. per 100 chilog.	5.90—5.95
„ „ „ 79 „ „ 100 „	6.00—6.10
Sĕcară „ „ „ „ „ 100 „	5.10—5.15
Orz „ „ „ „ „ 100 „	5.50—5.60
Ovĕs, venturat per 100 chilogr.	5.60—5.65
Cucuruz, nou „ 100 „	5.15—5.25
Rapiţă, „ 100 „	0.00—0.00

Bursa de bucate din Budapesta.

De la 6 Decemvre 1894.

Grâu de primavară	fl. 6.79	—
„ „ toamnă	fl. 7.13	—
Ovĕs de toamnă	fl. 5.75	—
„ de primavară	fl. 6.05	—
Cucuruz per Mai—Iuni	fl. 6.14	—
„ „ Sept.—Oct.	fl. 5.35	—
Rapiţă	fl.11.15	—
Grâu nou pro 1895	fl. 7.11	—

Bursa de Budapesta din 6 Decemvre 1894.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000	4%	118.60
„ „ „ „ 10.000	4%	—.—
„ „ „ „ pr. 31 Mart.		118.30
„ „ coroane ung.	4%	95.40
„ „ „ „ pr. 20 Mart.	4%	95.10
Obl. căilor fer. orient. 1876	5%	124.—
„ „ „ de stat, 1889, aur.,	$4\frac{1}{2}$	127.50
„ „ „ „ „ „ arg.	$4\frac{1}{2}$	103.—
Obl. cu premii ung., 100.		153.50
„ „ „ „ 50,		153.50
Obl. de desdaun. regal., am., ung.,	$4\frac{1}{2}\%$	101.—
„ „ „ „ croate	$4\frac{1}{2}\%$	102.—
Bonuri rur. ung.	4%	96.—
„ „ croate	4%	99.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	145.50
„ hipot. croate, 100.,	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni, 100,		—.—
Datoria de stat com.. hărtia, Mai-Nov.	$4\frac{2}{10}$	98.50
„ „ „ „ „ Febr.-Aug.	$4\frac{2}{10}\%$	98.50
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul.	$4\frac{2}{10}\%$	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Oct.	$4\frac{2}{10}\%$	98.50
Renta de aur austr.	4%	119.75
Datoria de stat austr. 1854. 250,	4%	150.—
„ „ „ „ 1860, 500	5%	147.—
„ „ „ „ 1860, 100	5%	159.50
„ „ „ „ 1864, 100		198.—
„ „ „ „ 1864, 50		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	$4\frac{1}{2}\%$	101.51
Obl. c. fr. bulg.	6%	119.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	38.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.)	3%	39.—
„ soc. p. reg. Temeş-Bega	5%	105.—

Scrisuri fonciare.

„Albina", inst. de econ. 5%	102.50
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	100.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ $5\frac{1}{2}\%$	101.—
„ de credit ardeleană 5%	100.—
„ „ „ „ $4\frac{1}{10}\%$ 40 ani	99.—
„ „ „ „ $4\frac{1}{10}\%$ 50 ani	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.50
„ „ „ „ „ $5\frac{1}{2}\%$	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ $4\frac{1}{2}\%$	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani	—.—
„ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III. emis. 5%	102.50
„ „ „ „ IV. emis. $4\frac{1}{2}\%$	100.50
„ I. de credit din Timişoara 5%	102.—
„ I. „ „ „ „ $4\frac{1}{2}\%$	99.50
Imprumut. bancii ung. hipotec. 4%	128.—

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tosc.	5.94
„ „ „ „ verig.	5.94
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.94
„ de 20 franci	9.94
20 marce	12.24
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	11.29
100 marce germ. in papir	61.15
„ „ „ de bancă pr. 31 Maiu	61.37

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100	178.50
Sorţuri din Buda 40	63.—
„ „ „ st. austr.	65.—
Sorţuri reun. „Io-sziv" 2	3.30
„ „ „ austr.	3,60
„ crucea roşie 5	12 50
„ „ „ austr.	13.50
Obligaţiunile basilicei 5	—.—
„ „ bpestan	10.75
„ „ austr.	11.—
„ crucea roşie italien. 25 lire	12.50
„ „ „ „ austr.	13.50
Instit. de cred. austr. 100	200.—
Crucea roşie austr. 10	19.50
Sorţi Pálffy 40	58.50

B a n c e.

Banca anglo-austriacă 120	154.—
„ pe acţii Budapestană 100	128.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	94.–
„Hermes“ intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumana 80	120.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	442.—
„ „ „ pe acţii Budast. 50	54.50
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Apr.	368.50
„ industrială I ung. 150	215.—
„ „ şi comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	114.—
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	119.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II. emis. 31 Mart.	237.50
„ comercială ung. pestană 500	1124.—
„ com. şi industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ creată de escompt 200	—.—
„ de escompt şi zarafiă ung. 400 K.	—.—
„ „ „ „ „ 31 Mart.	246.—
„ austro-ungară 600	1084.—
„ „Unio“ 200	—.—

Bursa din Bucureşti pe diua de 6 Decemvre 1894.

E F E C T E	Dobândă	SCADENTA CUPOANELOR	OFERITE cu banĭ gata
IMPRUMUTURI DE STAT ROMANE			
Rentă perpetuă	5%	Apr.—Oct,	$100\frac{3}{4}$
„ amortibilă	5%	Apr.—Oct.	$97\frac{1}{2}$
„ „ din 1892	5%	Ianuarie Iulie	98
„ „ „ 1893	5%	Ianuarie Iulie	$98\frac{1}{2}$
„ „ $32\frac{1}{2}$ mil.	4%	Ianuarie Iulie	$84\frac{1}{2}$
„ „ 50 mil.	4%	Ianuarie Iulie	$83\frac{3}{4}$
„ „ 274 mil.	4%	Ianuarie Iulie	$85\frac{1}{2}$
„ „ 45 mil,	4%	Iunuarie Iulie	$86\frac{3}{4}$
Obl. căilor fer. rom. (conv. Schuldverschreibung)	5%	Ianuarie Iulie	—
Obl. de Stat (conv. rur)	6%	MaiuNoembre	$100\frac{3}{4}$
„ casei pens. a 300 leĭ	10	MaiuNoembre	277
IPMRUMUTURI DE ORASE			
Obl. ale com. Bucuresci 1883	5%	Ianuarie Iulie	$86\frac{1}{2}$
„ „ „ „ 1884	5%	MaiuNoembre	—
„ „ „ „ 1888	5%	Iun.—Dec.	—
„ „ „ „ 1890	5%	MaiuNoembre	$87\frac{1}{4}$
IMPRUMUTURI DE SOCIETATI			
Scris. func. rur.	5%	Iulie Ianuarie	92
„ „ urb. Bucuresci	7%	Iulie Ianuarie	102
„ „ „ „	6%	Iulie Ianuarie	100
„ „ „ „	5%	Iulie Ianuarie	87
„ „ „ Iaşi	5%	Iulie Ianuaríe	$79\frac{1}{2}$
Obl. soc. de basalt	6%	Iulie Ianuarie	95
ACTIUNI	Ultim divid.	Valoarea Nominala	
Banca naţ. a Rom.	86	500	—
Soc. de asig. Dacia-Rom.	35	200	—
„ „ „ Naţionala	36	200	—
„ „ „ Patria	—	100	—
„ rom. de construcţiuni	15	200	—
„ de basalt	30	250	—
„pentru fabr. hârtiei	—	100	—

MONETE	OFERITE cu bani gata
Napoleonul	—
Galbenul austriac	—
Coroana germană (marca)	—
Lira sterlină	—
Lira otomană	—
Imperialul rusesc	—
Florinul austriac de hărtie	—
Rubla de hărtie	—
Aur contra argint (agiul)	0%

CEREALE	Greutatea in libre	OFERITE hectolitrul
Grâu	60	8
Porumb	60	5·75
Secară	—	—
Ovës	—	—
Orz	—	—
Rapiţă	—	—
Fasole	—	—

SCHIMB	CURSUL
Londra . . cek	25 41
„ . 3 lnni	25.27
Paris . . cek	101
„ ·3 luni	100. 25
Francia . cek	—
„ . 3 luni	—
Viena . . cek	$203\frac{1}{4}$
„ . 3 luni	$201\frac{1}{4}$
„nap. (scurt)	—
Berlin . . cek	124.35
„ . 3 luni	123.70
Germania . cek	—
„ 3 luni	—
Amsterdam3 luni	—
Petersburg 3 luni	—
Belgia . 3 luni	99.90
„ . (scurt)	—
Elveţia . 3 luni	—
Italia . . 3 luni	—

Invitare la prenumeraţiune.

„Foaia de Dumineca“ a diarului „D r e p t a t e a“, apare odată pe sĕptĕmână in estensiune de cel puţin 8 pagine cu ilustrăţiuni, este intocmită pentru trebuinţele ţĕranului român şi costă

pe un an fl. 2
pe ½ an fl. 1

(„Dreptatea“ care apare in fiecare di de lucru costă 1 fl. pe lună, 12 fl. pe an. Cine abonează „Dreptatea“ capetă şi „Foaia de Dumineca“ gratuit).

Abonamentele se fac mai cu inlesnire prin m a n d a t e p o s t a l e. Domnii abonenţi sunt rugaţi a insema pe cuponul mandatului foaia şi timpul pentru care trimit abonamentul, precum şi adresele lor c o r e c t şi l e g i b i l.

Adresăm inteligenţei noastre rugarea, se binevoiască a recomânda poporului de la ţară abonarea acestui organ menit a contribuí la educaţiunea politică, culturălă şi economică a poporului român.

Abonamentele se trimit la adresa Administraţiunei diarului „D r e p t a t e a“ in Timişoara. (Temesvár, Zápolyagasse Nr. 6.)

Administraţiunea.

Cărţi bisericeşti şi de rugăciune.

I. Tipărit cu litere bisericeşti (cirile):

A c a f t i s t u l preasântei născătoarei de Dumnedeu şi alte Rugăciuni foarte de folos, roşiu şi negru tipărit cu icoane; legat in piele roşiă cu copce 1.60, frumos legat 1.30, simplu legat 1.15.

C e a s o s l o v mic; legat in piele roşiă cu copce 1.20, simplu legat —.70.

E v a n g e l i a cea mare, roşu şi negru tip. cu icoanele Evangeliştilor; legat in piele roşiă cu copce 10.—.

L i t u r g i a sfântă şi dumnedeiască, roşu şi negru tip. legat in piele roşiă cu copce. 4.—.

O c t o i h u l mic pe 8 glasuri; legat in piele roşiă cu copce 1.20, frumos legat —.90.

P a t i m a şi moartea Dlui Iisus Christos in versuri şi icoane, frumos legat 1.—.

P e n t e c o s t a r i u l cel mare, roşu şi negru tip. legat in piele roşiă cu copce 9.—.

P s a l t i r e a prorocului şi regelui David; egat in piele roşiă cu copce 1.—. simplu egat —.60.

II. Tipărit cu litere latine in Blaşiu:

T r i o d u legat in piele tare şi cu copcii 10.—.

O r o l o g e r i u l, legat in piele 3.80.

P s a l t i r e, leg. simplu 1 fl, in piele 1.64.

E u c h o l o g i u. (Molitv.) in 8⁰, leg. in piele şi margini aurite 3.50.

L i t u r g i a r i u, in 4⁰, leg. in piele şi marg. aurite 3.20.

L i t u r g i a r i u pre hârtiă velină, leg. in piele 4.—.

A p o s t o l e r i u, folio, leg. in piele şi margine aurite 6.40.

III. Tipărit cu litere latine in Bucureşti*) pe hărtie velină şi ilustrate frumos:

A g h i a z m a t a r, cuprindĕtor de mai multe rânduelì şi rugăciuni trebuitoare creştinilor la deosebite imprejurări de viaţă in 4⁰. 2.20.

A r c h i e r a t i c o n, cuprindênd rênduelile tuturor chirotesielor şi chirotonielor pentru usul p. s. s. archierei, tradus de P. S. Partenie Episcop, cuprindênd şi tipicul serviciului archieresc de P. S. Silvestru Balanescu, in 4⁰ m. 2.20.

B i b l i a de Buzĕu, in 5 vol. 5.50.

D u m n e d e e ş t i l e L i t u r g i i ale sânţilor noştri părinţi Ion Chrisostom, Vasile cel mare şi Grigorie Teologul, in 4⁰ m. 2.20.

E v a n g e l i e, Sântă şi Dumnedeească, in folio. 5.50.

E v h o l o g i u s a u c a r t e d e r u g ă c i u n i, care cuprinde in sine toată rênduiala bisericească ce se cuvine a sĕvêrşi preoţii la toate trebuinţele religioase ale creştinilor. Predată intâiu dela sânţii Apostoli, apoi dela sânţii de Dumnedeu purtători părinţi şi revĕdută acum din nou după originalul grecesc, in 4⁰. 5.50.

F a p t e l e S â n ţ i l o r A p o s t o l i, in 4⁰ m. 3.85.

O c t o i h m a r e, care cuprinde in sine slujba invierei pe opt glasuri. Se mai numeşte şi Mângăitoare, in folio. 11.—.

O r o l o g i u, tipărit cu binecuvêntarea s. Sinod al biser. autecefale ort. rom. 8⁰ mare, 2.90.

P e n t i c o s t a r i u l, carele cuprinde in sine slujba ce se urmează din sânta şi luminata Dumineca a paştelor până la Dumineca tuturor sânţilor, in 4⁰ m. 4.40.

T r i o d u l, adecă trei cântări, care cuprinde in sine servirea Dumnedeească, cu incepere dela Dumineca vameşului şi a fariseului până la sânta inviere, 4⁰ m. 11.—.

Scrieri literare cu câte 1 leu = 55 cr. v. a.

esemplarul sau volumul:

Autori Români, I. Antologia. II. Crestomaţia.
Bacalbaşa A., Arta pentru artă.
Biografia lui Grigorie T. Brătianu, cu portret.
Biografia lui Ion C. Brătianu.
Beldiceanu N., Poesii.
Bogdan N. A., Poveşti şi anecdote.
Bogdan N. A., Şi nouă şi vechi, nuvele.
Canianu M., Poesii popul. (Doine).
Caragiale I. L., Trei Nuvele.
Caragiale I. L., Teatru I.
Cuppée F., Tatul Nostru, dramă in 1 act.
Crasescu V., Nuvele. 4 volume.
Demetrescu J., Intim, Poeme in proză, Nuvele.
Demetrescu J., Sensitive.
Densuşianu Ar., Cercetări literare, 2. vol.
Eminescu M., Poesii complecte.
Eminescu Henriette şi Mihail. Scrisori către Cornelia Emilian şi fiică sa Cornelia.
Gane N., Poesii.
Gane N., Domniţa Ruxandra.
Ghislauzoni A., Celesta, idila in 3 acte, trad. de D. T. Aslan.
Iorga N., Schiţe din literatura română.
Konaki L. C., Poesii, 2 vol.
Livescu I. J., Floarea din Firenze, comedie in 2 acte.
Marian G., Carmen Sylva.
Nadejde S., Nuvele.
Radulescu Niger N., Scriitori, Cetitori şi Critici.
Sevastos E., Poveşti.
Sevastos E., Anecdote poporane.
Stăncescu D., Alte Basme.
Teleor D., Flori de Liliac.
Ţincu N., Monologuri in versuri, 2 vol.
Vlahuţa A., Nuvele.
Vlahuţa A., Poesii.

Catalog de P i e s e m u s i c a l e trămitem la cerere gratuit.

Se află in

Librăria lui W. Krafft in Sibiiu.

*) Preţurile sunt notate pentru cărţi broşurate, iar legătura fac după comande ori in piele, ori in pânză cu preţul cel mai moderat.

Nr. 34 E. (x—11)

S’a tipărit in „Institutul tipografic, societate pe acţiuni“ in Timişoara.